

SPRAWDZIANY Z TREŚCI LEKTUR

SZKOŁA ŚREDNIA

KLASA I

Anna Ewelina Kucharewicz

Technikum Mechaniczne w Białymstoku

Antyгона Sofoklesa

GRUPA I

1. Objaśnij, jakie więzy rodzinne łączyły:
  - a) Antygonę i Kreona,
  - b) Eurydykę i Hajmona?
2. W jakim mieście rozgrywa się akcja dramatu?
3. Dlaczego Kreon wydał zakaz grzebania zwłok Polinika?
4. Przedstaw stanowisko Ismeny w sprawie kontrowersyjnego rozkazu króla.
5. Jakich argumentów użył Hajmon w rozmowie z Kreonem, aby skłonić króla do zmiany decyzji w sprawie Antygony?
6. Co powiedział Kreonowi wróżbita Tyrezjasz?
7. Jakich racji bronił Kreon?
8. Kto i do kogo skierował słowa?
  - a) *Niewiast służalcze, przestań się uprzykrzać!*
  - b) *Bom śmierci ja pewna/Nawet bez twego ukazu; a jeśli/Wcześniej śmierć przyjdzie, za zysk to poczytam.*
9. W jaki sposób Hajmon popełnił samobójstwo?
10. Kiedy Kreon uświadamia sobie, że zbyt późno podjął decyzję o uwolnieniu Antygony?
11. O kim mowa? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Krnąbrne po krnąbrnym dziewczyna ma ojcu/Obejście, grozie nie ustąpi łatwo.

12. Dokończ zdanie: W epejsodionie I Strażnik przynosi Kreonowi informacje na temat...

Antyгона Sofoklesa

GRUPA II

1. Objaśnij, jakie więzy rodzinne łączyły:
  - a) Eteoklesa i Polinejkesa,
  - b) Hajmona i Kreona.
2. Dlaczego Antyгона dokonała symbolicznego pogrzebu Polinika?
3. Jaki rodzaj kary groził osobie, która odważyłaby się złamać królewski zakaz?
4. Kto został nazwany w utworze dzieciobójcą i dlaczego?
5. Co powiedziała żegnająca się ze światem Antyгона?
6. Kto wpłynął na cofnięcie przez Kreona rozkazu dotyczącego Antygony?
7. Z czego wynikał upór Kreona?
8. Co zrobił Kreon po zmianie decyzji w sprawie Antygony?
9. Kto i do kogo skierował słowa?
  - a) *Współkochać przyszlam, nie współnienawidzić.*
  - b) *Tak mówię, w krótkim pokażę to czasie/Mężczyzn i niewiast w twoim domu jęki. /A wszelkie miasto przeciw tobie stanie,/W którym psy strzepy zbezczęściły trupów.*
10. W jaki sposób Antyгона popełniła samobójstwo?
11. O kim mowa? Uzasadnij swoje zdanie.

*Zginiemy marnie, jeżeli wbrew prawu
Złamiemy wolę i rozkaz tyrana.
Baczyć to trzeba, że my przecie słabe,
Do walk z mężczyzną niezdolne niewiasty.*
12. Jakie wydarzenie przypieczętowało ostateczną klęskę Kreona?

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI

GRUPA I

1. a) siostrzenica i wuj; b) matka i syn.
2. W Tebach.
3. Polinika uznano za zdrajcę ojczyzny, ponieważ napadł na Teby z obcym wojskiem, aby odzyskać władzę.
4. Ismena boi się Kreona. Uważa, że słabe kobiety powinny się podporządkować męskiemu rządowi. Nie widzi sensu w oporze. Wybiera rozsądek i posłuszeństwo ziemskiemu władcy.
5. Lud współczuje dziewczynie, opowiada się po stronie Antygony; Hajmon mówi ojcu, że popełni samobójstwo *Zginie [Antygona] – to śmiercią sprowadzi zgon inny.*
6. Tyrezjasz przepowiada Kreonowi karę bogów; sugeruje, że sprowadzi nieszczęście na swoją rodzinę: *Plód z twoich własnych poczęty wnętrzości/Jak trupa oddasz w zamianę za trupy.*
7. Kreon broni: prawa ludzkiego (jest to prawo, które ustanawia władca), państwa (bohater broni silnego państwa, które, jego zdaniem, wyraża się w twardych i absolutnych prawach respektowanych przez poddanych, roзумu (zdaniem bohatera wszystko podlega racjonalizacji, nawet prawa boskie).
8. a) Kreon do Hajmona, b) Antygona do Kreona.
9. Hajmon przebił się mieczem.
10. Gdy dowiedział się, że odebrała sobie życie (powiesiła się); gdy zobaczył zrozpaczonego Hajmona przy zwłokach Antygony, syn ruszył wówczas z mieczem przeciwko okrutnemu ojcu, Kreon ratował się ucieczką.
11. Mowa o odwadze Antygony oraz jej pysze odziedziczonej po ojcu, Edypie.
12. W epejsodionie I Strażnik przynosi Kreonowi informacje na temat symbolicznego pochowania zwłok Polinika/ złamania zakazu grzebania zwłok Polinika.

GRUPA II

1. a) bracia, synowie Edypa; b) syn i ojciec.
2. Antygona kochała jednakowo obu braci, szanowała prawa boskie, uważała, że są ważniejsze od praw ludzkich, pragnęła zapewnić zmarłemu bratu wieczny spokój, broniła godności ludzkiej. Prawo boskie nakazuje pogrzebanie zwłok każdego, bez względu na to, kim jest i co sobą reprezentuje.
3. Zamurowanie żywcem.
4. Kreon został nazwany dzieciobójcą przez żonę, Eurydyka obwiniła go o śmierć syna, który z rozpacz, spowodowanej widokiem martwej narzeczonej, odebrał sobie życie.
5. Skarżyła się, że nie zaznała miłości, że umiera tak młodo, żałowała, że nie zdążyła doświadczyć szczęścia małżeńskiego ani macierzyństwa, porównała siebie do mitycznej Niobe, która z rozpacz skamieniała. Jej samej również „kamienną pościel przeznaczono”. Żaliła się na swoją samotność. Mówiła o „klątwe brzemiennej”, która ciążyła nad rodem Labdakidów.
6. Wróżbita Tyrezjasz oraz Przodownik Chóru.
7. Obawiał się samowoli w państwie, utraty autorytetu władcy, posądzenia o chwiejność, był przekonany, że dąży do sprawiedliwości (wymierzając karę nie brał pod uwagę względów rodzinnych, chciał ukarać zdrajcę).
8. Pochował Polinika, a następnie udał się do grobowca, aby uwolnić Antygone.
9. a) Antygona do Kreona; b) Tyrezjasz do Kreona.
10. Antygona powiesiła się na własnej chuście.
11. O rozważnej Ismenie, młodszej siostrze Antygony, która była przeciwna łamaniu królewskiego rozkazu.
12. Samobójstwo żony Eurydyki.

Król Edyp Sofoklesa

GRUPA I

1. Na podstawie Prologu wymień nieszczęścia, które spadły na Teby.
2. Kim dla Edypa był Kreon i jaką rolę odegrał w utworze?
3. Jaką decyzję podjął Edyp po powrocie Kreona z Delf?
4. Kto wypowiedział te słowa i do czego się one odnosiły?
*Biada, o biada tej wiedzy, co szkodę
Niesie wiedzącym*
5. W jaki sposób Kreon próbował się bronić przed oskarżeniami Edypa?
6. Wyjaśnij, gdzie i dlaczego zginął Lajos?
7. Dlaczego dawny sługa Lajosa na własną prośbę opuścił Teby po śmierci Lajosa?
8. Jaki był powód ucieczki Edypa z Koryntu?
9. Opisz, w jaki sposób zostało uratowane życie Edypa jako porzuconego niemowlęcia.
10. Po czyjej wizycie Jokasta zyskała pewność, że Edyp jest jej synem?
11. O co Edyp wypytywał starego sługę Lajosa?
12. W jaki sposób Edyp oślepił się?
13. O czym świadczyły słowa wypowiedziane przez Edypa w Exodosie?
*O przyjaciele! Co prędzej unieście
Precz mnie bom ziemi zakałą,
I ściągnąłem do mych progów
Gniew i klątwę bogów.*

Król Edyp Sofoklesa

GRUPA II

1. Jaką rolę w życiu Edypa odegrali Polybos i Meropa?
2. Za co tebańczycy byli wdzięczni Edypowi? Odpowiedz na podstawie Prologu.
3. W jakim celu Kreon został wysłany do wyroczni?
4. Kto rządził w Tebach przed Edypem?
5. Kim był człowiek, który wypowiedział te słowa i w jakich okolicznościach one padły?
Którego szukasz, ty jesteś mordercą.
6. Jaka cecha charakteru Edypa przywiodła go do zbrodni?
7. Dlaczego Edyp po rozmowie z Jokastą doszedł do wniosku, że być może nieświadomie rzucił na siebie klątwę? Czego się dowiedział od Jokasty? Co go zaniepokoiło?
8. Jaką wersję wydarzeń związanych ze śmiercią Lajosa przekazano królowej?
9. Wyjaśnij pochodzenie imienia Edyp.
10. Jakich informacji (min. 2) o przeszłości Edypa dostarczył bohaterowi Posłaniec z Koryntu?
11. Kto ostatecznie rozwiązał wszystkie wątpliwości Edypa związane z jego pochodzeniem?
12. Opisz, w jaki sposób Jokasta popełniła samobójstwo.
13. Dlaczego Edyp w Exodosie stwierdził, *Biada mi! Cóż ja do niego [Kreona] wyrzeknę? (...)*
Srodze ja wobec niego zawiniłem. Co miał na myśli Edyp wypowiadając te słowa?

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI

GRUPA I

1. Klęska nieurodzaju, zaraza, tajemnicze choroby.
2. Brat Jokasty, żony Edypa, szwagier i jednocześnie wuj Edypa; przyniósł wiadomość o konieczności wypędzenia zabójcy Lajosa z miasta; opuszczając Teby, Edyp powierzył mu opiekę nad swoimi dziećmi.
3. Edyp postanawia odnaleźć zabójcę Lajosa i wypędzić go z miasta.
4. Tyrezjasz, poznania prawdy o zabójcy króla Lajosa.
5. Podkreślał, że ceni spokój, nigdy nie marzył o władzy, nie spiskował z Tyrezjaszem przeciwko Edypowi, doceniał swoją dotychczasową wysoką pozycję, zaproponował Edypowi udanie się do wyroczni w celu poznania prawdy.
6. W wąwozie górskim, z ręki Edypa, który wdał się w bójkę z nieznanymi podróżnikami. Orszak króla zepchnął z drogi podróżującego Edypa. Porywczy młodzieniec zabił nieznanego dostojnika i prawie wszystkich towarzyszących mu ludzi (jednemu udało się uciec).
7. Rozpoznał w nowym władcy Edypie mordercę poprzedniego króla (był on jedynym ocalałym z utarczki w wąwozie).
8. W Delfach dowiedział się, że zabije ojca i spłodzi z własną matką potomstwo, chciał uchronić Polybosa i Meropę przed tragedią.
9. Sługa Lajosa zlitował się nad dzieckiem i zamiast porzucić je w górach na pewną śmierć, oddał niemowlę znajomemu pasterzowi, który przekazał chłopca bezdzietnej parze królewskiej z Koryntu.
10. Posłańca z Koryntu.
11. Edyp zapytał starego sługę, czy stojącemu obok posłańcowi dał w przeszłości dziecko „na pielęgnowanie”.
12. Edyp wyłupił sobie oczy złotymi sprzączkami, którymi Jokasta spinała swoje suknie. W ten sposób pokazał, że nie zasłużył na oglądanie ziemi, którą splugawił podwójnym grzechem.
13. Był świadomy własnych grzechów, nie zamierzał uciekać przed odpowiedzialnością za swoje czyny, wiedział, że to on sprowadził na Teby liczne klęski, przyznał się publicznie do własnych błędów, chciał jak najszybciej udać się na wygnanie.

GRUPA II

1. Wychowali Edypa, obdarzyli miłością, traktowali jak własne dziecko.
2. Za wyzwolenie miasta od Sfinksa.
3. W celu poznania sposobu powstrzymania klęsk spadających na miasto.
4. Król Lajos, ojciec Edypa.
5. Tyrezjasz – nieomylny ślepy wróżbita, wezwany do pałacu królewskiego wypowiada te słowa niejako w swojej obronie, aczkolwiek niechętnie, po oskarżeniach o przygotowanie zamachu na życie Lajosa.
6. Pycha.
7. Zaniepokoiły go szczegóły związane ze śmiercią Lajosa: czas – na krótko przed przybyciem Edypa do Teb, miejsce – Focyda, fizyczne podobieństwo do zamordowanego, a także wygląd Lajosa przypominał Edypowi zamordowanego w przeszłości nieznanego dostojnika.
8. Lajos miał być napadnięty przez kilku zbójców – taką wersję przekazał świadek wydarzeń.
9. Od nabrzmiałych nóg, Edyp – opuchłostopy.
10. O śmierci Polybosa, o braku pokrewieństwa Edypa z Polybosem, o tym, że to posłaniec zaniósł niemowlę na dwór królewski w Koryncie, o pochodzeniu imienia Edyp.
11. Stary sługa Lajosa.
12. Powiesiła się na chuście.
13. Posądzal niewinnego Kreona o spiskowanie z Tyrezjaszem w celu zagarnięcia tronu i przejęcia władzy w Tebach.

Dzieje Tristana i Izoldy

GRUPA I

1. Jakie rodzinne więzy łączyły króla Marka z Tristanem?
2. Dlaczego Blanchefflor nadała synowi imię Tristan?
3. Kto poinformował króla Marka o łączącym go pokrewieństwie z Tristanem?
4. W jakim celu do Kornwalii przybył Morhołt?
5. Kim dla Morhołta była Izolda Jasnowłosa?
6. Tristan swoją urodą zwrócił uwagę Izoldy Jasnowłosej jeszcze przed wypiciem na statku napoju miłosnego. W jakich okolicznościach Izolda dostrzegła jego piękno?
7. Co się zaczęło dziać z Tristanem i Izoldą po wypiciu miłosnego napoju?
8. W jaki sposób Brangien uratowała reputację Izoldy w czasie nocy weselnej?
9. Za radą króla Frocyna król Marek przybywa na miejsce schadzki kochanków. Dlaczego władca Kornwalii nie uwierzył w zdradę bliskich mu osób?
10. Na jaką karę zostali skazani przyłapani przez króla kochankowie?
11. Dlaczego przybyły do lasu moreńskiego król Marek nie zemścił się na śpiących kochankach?
12. Na czym poległ sąd przez rozpalone żelazo?
13. Dlaczego Tristan walczył w Galii z Urganem Włochatym?
14. W jakich okolicznościach Tristan żeni się z Izoldą o Białych Dłoniach?
15. Jakie nieprawdziwe informacje o Tristanie dotarły do Izoldy wskutek pomyłki rycerza o imieniu Bleheri? Dlaczego Izolda po rozmowie z Bleherim nie chciała widzieć Tristana?
16. Kogo udawał Tristan, aby ostatni raz przed śmiercią zobaczyć ukochaną?
17. W jaki sposób na Tristanie zemściła się jego zazdrosna żona?
18. Król Marek sprowadził do Kornwalii ciała drogich mu osób i pochował je w dwóch grobach obok kaplicy, po lewej i po prawej stronie wejścia. Z grobu Tristana wyrósł głóg, który „wznosząc się ponad kaplicę, zanurzył się w grobie Izoldy”. Trzykrotnie obcinany, odrastał. Król Marek zabronił po tych zdarzeniach go ucinać. Jak myślisz, czego symbolem był odrastający głóg?

Dzieje Tristana i Izoldy

GRUPA II

1. Kim dla Tristana był Riwalen?
2. Czego nauczył Tristana Gorwenal – nauczyciel oraz dobry koniuszy?
3. Jakie umiejętności Tristana sprawiły, że trafił on na dwór króla Marka?
4. Z czego wynikała niechęć czterech baronów: Andreta, Gwenelona, Gondoina i Denoalena do Tristana?
5. Z jakiego powodu smok sadowił się u bram Weisefortu? Na kogo „polował”?
6. Izolda Jasnowłosa dwukrotnie wyleczyła rannego Tristana. Z kim Tristan wtedy walczył? (co najmniej 1 przykład).
7. Brangien nie dopilnowała bukłaczka z magicznym napojem, ale to nie ona podała wino zaprawione ziołami Izoldzie. Kto nieświadomie to uczynił?
8. Król Marek ze względu na plotki o miłości Tristana i Izoldy poprosił go o oddalenie się z zamku. Gdzie kochankowie spotykali się pod osłoną nocy?
9. W jakich okolicznościach doszło do ujawnienia romansu Izoldy i Tristana?
10. Po uratowaniu Izoldy z rąk trędowatych kochankowie zamieszkali w lesie moreńskim. Dlaczego Tristan postanowił oddać Izoldę królowi?
11. Jaką rolę pełnił pierścień z zielonego jaspisu?
12. Dlaczego Izoldzie udało się przejść zwycięsko przez próbę rozpalonego żelaza?
13. Kiedy i dlaczego Izolda wyrzuciła magiczny dzwoneczek do morza?
14. Jak się tłumaczył Tristan swojej żonie w noc poślubną?
15. Jaki strój nosiła Izolda, gdy uświadomiła sobie, że niesłusznie posądziła Tristana o brak miłości do niej?
16. Pod koniec romansu, Tristan zostaje ugodzony zatrutą lancą. W czyjej obronie stawiał?
17. Kto wyrusza do Kornwalii po Izoldę, aby Tristan mógł przed śmiercią zobaczyć ukochaną?
18. W jakich okolicznościach umiera Izolda Złotowłosa?

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI

GRUPA I

1. Król Marek był wujem Tristana, Tristan siostrzeńcem Marka.
2. Blancheflor pogrążyła się w wielkim smutku po śmierci męża, czwartego dnia po jego śmierci urodziła Tristana i zaraz po porodzie zmarła; imię Tristan oznacza: smutny, nieszczęśliwy.
3. Rohańt Dzierżący Słowo, który usynowił Tristana po śmierci Riwalena, aby chronić chłopca przed diukiem Morganem.
4. Morhońt przybył po haracz: 300 dziewcząt i 300 chłopców w wieku 15 lat.
5. Izolda była siostrzenicą Morhońta.
6. Izolda dostrzegła urodę Tristana, gdy opatrywała mu rany po walce ze smokiem.
7. Poczuli wzajemne pożądanie, zakochali się w sobie.
8. Brangien zajęła miejsce Izoldy w łóżnicy małżeńskiej, poświęciła swoją czystość.
9. W porę zauważyli odbity od światła księżycy cień króla w sadzawce. Władca obserwował ich ukryty w gałęziach. Izolda poprowadziła rozmowę z Tristanem w taki sposób, aby całe zajście wyglądało na niewinne spotkanie.
10. Spalenie na stosie.
11. Spali rozdzieleni nagim mieczem.
12. Izolda miała chwycić rozpalone żelazo i nie doznać żadnego uszczerbku na zdrowiu, jeśli powie prawdę.
13. Walczył, aby zdobyć czarodziejskiego pieska Milusia dla Izoldy.
14. Pomógł diukowi Hoelowi, władcy Bretanii w odparciu ataków na zamek Karheń. W zamian otrzymał rękę jego córki.
15. Tristan trzykrotnie zaklinany na imię Izoldy Jasnowłosej miał się nie zatrzymać. Nie był to jednak ukochany Izoldy. Uciekał giermek Kaherdyna, którego pomyłono z Tristanem. Izolda myślała, że Tristanowi już na niej nie zależy.
16. Szaleńca (żebraka).
17. Skłamała mówiąc, że do brzegu zbliża się statek z czarnym żaglem (bez Izoldy).
18. Głóg – symbol wiecznej miłości.

GRUPA II

1. Riwalen był ojcem Tristana, a także władcą Lonii.
2. Myślistwa, władania mieczem, strzelania z łuku, gry na harfie, nienawiści do kłamstwa i zdrady, obrony słabszych.
3. Zaimponował znajomością myślistwa: mistrzowsko oprowadził jelenia.
4. Baronowie byli zazdrośni o względy króla Marka, obawiali się, że bezdzietny król przekaze władzę Tristanowi.
5. Smok polował na dziewice, którymi się żywił.
6. Izolda wyleczyła go po walce z Morhońtem, a potem po walce ze smokiem.
7. Młoda, niczego nieświadoma służąca Izoldy.
8. W sadzie za zamkiem pod wielką sosną.
9. W sypialni królewskiej, dowodem - krew zranionego w nogę Tristana na pościeli oraz podłodze, na której była celowo rozsypana mąka. Tristanowi przeskakującemu z łóża na łóżo otworzyła się świeża rana i zaczęła krwawić.
10. Tristan chciał zaoszczędzić Izoldzie trudów życia w lesie, wierzył, że król im wybaczy (mógł się zemścić, gdy zastał ich śpiących w lesie), namawiał go także pobożny pustelnik Ogryn.
11. Pierścień miał być ich znakiem rozpoznawczym, ułatwiać kontakty w przyszłości.
12. Była sprytna, uciekała się do podstępu przy pomocy Tristana; powiedziała prawdę, że nikt oprócz króla Marka i pielgrzyma, który pomógł wydostać się z łodzi na brzeg nie trzymał jej w ramionach, tym pielgrzymem był przebrany Tristan.
13. Gdy zorientowała się, że dzwoneczek ma magiczną moc odpędzania trosk, nie potrafiła się cieszyć wiedząc, że w tym samym czasie jej ukochany Tristan cierpi, chciała cierpieć razem z nim.
14. Tłumaczył, że został cudownie ocalony przez Matkę Bożą, gdy walczył ze smokiem. Wówczas prosił ją o pomoc i złożył roczny ślub czystości, w której miał wytrwać po ślubie.
15. Strój pokutny, włosienicę – sztywną tkaninę z dodatkiem włosia końskiego noszoną na gołe ciało.
16. W obronie Kaherdyna, brata swojej żony i jednocześnie przyjaciela; bronił Bretanii przed najeźdźcą.
17. Przyjaciół Kaherdyna, brat żony Tristana.
18. Z bólu wywołanego śmiercią Tristana.

Makbet Wiliama Szekspira

GRUPA I

1. W jakich okolicznościach Makbet zostaje tanem Kawdoru?
2. Kto i gdzie słyszy te słowa: „Mniej wielkim będziesz niż Makbet, a większym. Nie tak szczęśliwym, a przecież szczęśliwszym. Nie będąc królem, królów płodzić będziesz”?
3. Jakie pokrewieństwo łączyło Duncana z Makbetem?
4. O czym Makbet poinformował swoją żonę w liście? (2 rzeczy)
5. Dlaczego Makbet początkowo nie chciał zabijać Duncana, aby zdobyć władzę w Szkocji?
6. Dlaczego pozbawiona wątpliwości Lady Makbet sama nie zabiła Duncana?
7. Jak zareagowała przyroda na zbrodnię Makbeta (np. zjawiska atmosferyczne, zachowanie zwierząt)?
8. Na kogo pada podejrzenie o uknuć spisku prowadzącego do zbrodni królobójstwa?
9. W trakcie uczty Makbet widzi ducha Banka. Zaczyna się dziwnie zachowywać. Jak tłumaczy męża przed gośćmi Lady Makbet?
10. Zanim Makbet udał się do czarownic po radę, niepokoiło go zachowanie Makdufa. Czym naraził się tyranowi?
11. Jak się zaczęła zachowywać Lady Makbet, gdy mąż się od niej oddalił, próbując kolejnymi zbrodniami utrzymać władzę?
12. Kiedy umiera Lady Makbet?
13. Kim był stary Siward dla Malkolma?
14. W jaki sposób Makduf pokazał swoje zwycięstwo nad Makbetem?
15. Kogo osobiście zamordował Makbet?

GRUPA II

1. Jakie pozdrowienia kierują pod adresem Makbeta czarownice na początku dramatu? Przytocz min. 2.
2. Po jakim zdarzeniu Makbet zaczyna po raz pierwszy myśleć o zamordowaniu Duncana?
3. Jak nazywał się zamek, w którym zginął Duncan i do kogo należał?
4. Jakimi cechami wyróżnia się Lady Makbet na początku dramatu?
5. Kiedy Makbet widzi sztylet ze zwróconą w jego stronę rękojeścią?
6. Opisz uczucia Makbeta po dokonaniu zbrodni.
7. Jak Makbet uzasadnił zabicie królewskich strażników?
8. Dlaczego Makbet wynajmuje zbrojczy, którzy mają zamordować Banka oraz jego syna?
9. Który z panów szkockich jako pierwszy zaczął podejrzewać, że Makbet zdobył władzę nieuczciwie?
10. Dlaczego Makbet czuł się bezkarny po wizycie u czarownic?
11. Dlaczego Makbet decyduje się wydać rozkaz napaści na zamek Makdufa, Fajf?
12. O czym świadczyły słowa Makbeta wypowiedziane po śmierci żony: „Powinna była umrzeć nieco później”?
13. Czyj syn zginął w walce przeciwko tyranowi?
14. Kto po kolei sprawował władzę w Szkocji?
15. Jakie osoby Makbet zlecił zabić zbrojcom?

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI

GRUPA I

1. Mianował go Duncan za niezłomną postawę w walce z Norwegami
2. Banko powracający z bitwy, na wrzosowiskach.
3. Makbet był kuzynem Duncana.
4. O spotkaniu z czarownicami, przepowiedni, że zostanie tanem Kawdoru, a następnie królem Szkocji, o szybkim spełnieniu się pierwszej części wróżby.
5. Był świadomy nieuchronnej kary, Duncan był jego krewnym, Makbet jako wasał powinien wiernie służyć swojemu panu, doceniał hojność króla, był wdzięczny za dotychczas otrzymane godności, dobroć króla powstrzymywała go przed tym ohydny czynem.
6. Król był podobny do jej ojca.
7. Burza, wicher, dziwne odgłosy: jęki, rzężenie konających, ziemia się trzęsła, krzyki sów, kwilenie ptaków, poświerk świerszcza, zdziczenie koni, sokół zadziobany przez sowę.
8. Na królewskich synów.
9. Atak choroby.
10. Nie uczestniczył w koronacji Makbeta, nie przybył na ucztę, wyjechał do Anglii.
11. Popada w obłęd, ciągle myje ręce, widzi na nich krew, chodzi jakby we śnie, dręczą ją wyrzuty sumienia z powodu śmierci niewinnych osób: rodziny Makdufa, Banka;
12. Lady Makbet umiera przed decydującym dla Makbeta starciem z Makdufem (bitwą z wojskami angielskimi).
13. Stary Siward był wujem Malkolma.
14. Ściął Makbetowi głowę, a następnie nabił ją na włócznię.
15. Makbet zamordował Duncana oraz dwóch królewskich strażników.

GRUPA II

1. Cześć ci, tanie Glamis! Cześć ci, tanie Kawdor! Przyszły królu, cześć ci!
2. Po usłyszeniu, że król mianował go nowym tanem Kawdoru, czyli szybkim spełnieniu się części przepowiedni.
3. Inverness, zamek Makbeta.
4. Żądna władzy, bezwzględna, pozbawiona skrupułów, okrutna, stanowcza, obłudna.
5. Przed zamordowaniem Duncana.
6. Przerazenie, niepokój, wyrzuty sumienia, paniczny lęk, zapomina o podrzuceniu sztyletów śpiącym strażnikom.
7. Złością na strażników, którzy zaniedbali swoje obowiązki.
8. Banko był świadkiem przepowiedni, poza tym nie będąc królem, miał być ojcem królów.
9. Makduf.
10. Dowiedział się, że nie zginie z ręki człowieka zrodzonego z kobiety, będzie bezpieczny dopóki las Birnam nie zbliży się ku dunzynańskiemu wzgórzu (Makbet uważał, że jest to niemożliwe).
11. Dowiedział się, że Makduf zbiegł do Anglii, czarownice ostrzegały go przed Makdufem.
12. Obojętności, utracie ludzkich uczuć.
13. Syn Siwarda, dzielnego angielskiego wodza (zginął młody Siward).
14. Duncan, Makbet, Malkolm.
15. Banka i jego syna oraz rodzinę Makdufa.

Świątoszek Moliera

GRUPA I

1. O kim mowa? *Ty jesteś w służbie niezbyt prędką, /Lecz za to mocna w głębie i impertynentka;/Do wszystkiego się wtrącać zawsze gotowa.* Podaj imię bohaterki oraz napisz, komu usługiwała.
2. Kim dla pani Pernelle była Elmira?
3. Kto wyjawiał Orgonowi, że Tartuffe *jest w srogiej nędzy?*
4. Dlaczego Marianna nie chciała wyjść za mąż za Taruffe'a?
5. Co miał na myśli Damis? O jakiej sytuacji opowiadał? *Byłem obok i wszystko słyszałem dokładnie (...) dziś nareszcie mogę/ Otworzyć oczy ojcu, skoro mu odsłonię, / Co ten lotr, w jego domu, mówi jego żonie.*
6. Kto i w jakich okolicznościach wypowiedział te słowa? (...) *coś na zgorszenie pan wrażliwy bardzo, / I zmysły pańskie widać pokusą nie gardzą! Nie wiem, na co tam panu zaraz idzie chętką, / Lecz ja znów do pożądań nie jestem tak prędką / I choćbyś stał tu nagi od dołu do góry, / Nie skusiłby mnie widok całej pańskiej skóry.*
7. Jakie wydarzenie skłoniło Orgona do przepisania Świątoszkowi całego majątku?
8. Kto w ten sposób wypowiadał się o Tartuffie i dlaczego? *Bo i pewnie, że trudno już ścierpieć, a zwłaszcza/Patrzyć, jak ten przybłąda w domu się rozgaszcza, /Jak ten dziad, co gdy przyszedł, buty miał podarte, / A ubranie i pięciu szelągów niewarte - /Dzisiaj, zapominając łatwo o swej nędzy, / Do roli pana domu ciśnie się czym prędzej.*
9. W jaki sposób pani Pernelle traktowała Flipotę?
10. Opisz przemianę Orgona pod wpływem Tartuffe'a, którą relacjonowała Doryna.
11. Opisz zachowanie Tartuffe'a w kościele.
12. Wyjaśnij, dlaczego Orgon najbardziej żałował szkatułki?
13. Do czego dążył Tartuffe?
14. Kim był pan Zgoda i w jakim celu pojawił się w domu Orgona?

Świątoszek Moliera

GRUPA II

1. Kim dla Orgona był Kleant?
2. Jak długo Orgon przebywał na wsi?
3. Czyją matką była pani Pernelle?
4. Opisz przebieg rozmowy Orgona z Doryną po powrocie gospodarza do domu.
5. Kto na początku utworu nazwał Tartuffe'a *czystym hipokrytą?*
6. O kim mówiła pani Pernelle? *Przykładem dobrym świecić tyś im wszak powinna/ I matka ich nieboszczka zgoła była inna. /Jesteś płocha, rozrzutna – to wprost oczy rani/Patrzyć, jak wciąż się stroisz niby wielka pani;/ Jeśli dla męża tylko chce być piękna, żona, /Nie potrzebuje chodzić cała wyfioczona.*
7. W jakich okolicznościach Orgon wydziedziczył Damisa?
8. Czego dotyczyła rada dana Mariannie przez Dorynę?
9. Opisz podstęp Elmiry, dzięki któremu udało się zdemaskować tytułowego bohatera.
10. Kiedy i w jakich okolicznościach wypowiedział te słowa? *Wszak to człowiek stworzony, by go za nos wodzić;/ Toż on przyjaźni naszej sam pragnie najszczerzej/ I sprawilem, że choćby wiedział, nie uwierzy.*
11. Z jakimi informacjami przychodzi do domu Orgona Walery?
12. Dlaczego monarcha ukarał Tartuffe'a?
13. Jaką decyzję podjął książę wobec Orgona?
14. Dokończ zdanie: Ostatnią osobą, która poznała prawdziwą naturę Świątoszka, jest...

PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI

GRUPA I

1. Doryna - pokojówka Marianny.
2. Synową.
3. Sługa, godny współnik swojego pana.
4. Marianna kochała Walerego.
5. Damis podsłuchiwał rozmowę, w której Świętoszek namawiał Elmirę do zdrady; pragnie opowiedzieć o wszystkim ojcu i w ten sposób uwolnić rodzinę od oszusta.
6. Doryna, bohaterka od początku obiektywnie oceniała przybysza, dostrzegała jego obłudę. Cytat jest ironiczną odpowiedzią Doryny na prośbę Świętoszka o przysłonięcie dekoltu chusteczką.
7. Burzliwa rozmowa z synem o Tartuffie zakończona wydziedziczeniem Damisa i wypędzeniem go z domu. Przepisanie majątku było wyrazem bezgranicznego zaufania Tartuffowi (na przekór rodzinie) i jednocześnie dowodem zaślepienia pana domu.
8. Doryna, od początku obiektywnie oceniała tajemniczego gościa, dostrzegała w jego postępowaniu obłudę. Służącej zależało na szczęściu Marianny.
9. Używała pod jej adresem wyzwisk *flądro* i spoliczkowała służącą.
10. Przed poznaniem Świętoszka Orgon był roztropny, wiernie służył swojemu władcy, odkąd zagościł w jego domu Tartuffe – *ogłupiały*, miłuje go bardziej niż własną matkę, gardzi żoną i dziećmi, powierza tajemnice, kieruje się opiniami Świętoszka, cytuje go, jest wobec gościa bezkrytyczny.
11. Klęczał przed ołtarzem, leżał krzyżem, całował posadzkę, podawał święconą wodę Orgonowi, dzielił się otrzymanym datkiem od Orgona z innymi biedakami – wszystko robił na pokaz, wiedział o bogactwie Orgona i chciał się przymilić.
12. W szkatułce znajdowały się dokumenty należące do Argasa, przyjaciela Orgona, który w trakcie krajowych zamieszek występował przeciwko władcy. Przechowywanie dokumentów „zdrajcy” mogło skompromitować Orgona.
13. Tartuffe zamierzał jak najdłużej wykorzystywać gościnność Orgona. Stopniowo poczynił sobie coraz śmielej, aż w końcu postanowił zająć miejsce swojego dobroczyńcy: przejąć kontrolę nad rodziną Orgona oraz jego majątkiem, uwieść Elmirę, skompromitować Orgona w oczach władcy.
14. Pan Zgoda był pełnomocnikiem Tartuffe’a, woźny trybunału, przybył z nakazem opuszczenia domu przez Orgona i jego rodzinę.

GRUPA II

1. Szwagier Orgona, brat Elmiry.
2. 2 dni
3. Orgona.
4. Orgon był zainteresowany wyłącznie Świętoszkiem, nie przejął się chorobą żony, o której opowiadała służąca.
5. Doryna.
6. O Elmirze, swojej młodej synowej.
7. Damis podsłuchiwał rozmowę, w której Tartuffe namawiał Elmirę do zdrady; Orgon nie uwierzył oskarżeniom syna, wpadł w złość i wygnał go z domu.
8. Odwlekania ślubu ze Świętoszkiem.
9. Elmira sprowokowała Świętoszka do miłosnych wyznań, których wysłuchiwał ukryty pod stołem Orgon.
10. Tartuffe do Elmiry, którą zamierzał nakłonić do zdrady małżeńskiej, słowa te usłyszał Orgon ukryty pod stołem i dopiero wtedy zrozumiał, z kim ma do czynienia.
11. Walery namawiał Orgona do ucieczki z Paryża, ponieważ Tartuffe oskarżył Orgona przed księciem o sprzyjanie zdrajcy stanu i grozi mu uwięzienie.
12. Mądry władca przejrzał szalbierstwa obłudnika, który już wcześniej popełnił kilka przestępstw.
13. Unieważnił darowiznę na rzecz Świętoszka, wybaczył kontakty ze zdrajcą, docenił w ten sposób przeszłe zasługi Orgona.
14. Pani Pernelle.